

Cuplurile de același sex, libera circulație a cetățenilor UE, migrația și azilul

*Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum ... orientarea sexuală.
Orice cetățean al Uniunii are dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre.
Dreptul de azil este garantat
Orice persoană are dreptul la respectarea vieții ... de familie*
Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (articolele 21, 45, 18, 7)

Poate o persoană care face parte dintr-un cuplu de același sex să se alăture partenerului său din alt stat membru?

O persoană care dorește să se mute într-un stat membru al UE, fie dintr-un alt stat membru, fie din afara UE, va avea de cele mai multe ori dreptul de a-și aduce și soțul/soția. Totuși, cuplurile de același sex nu se bucură întotdeauna de acest drept, chiar dacă au încheiat un parteneriat înregistrat sau o căsătorie. Este la latitudinea fiecărui stat membru (și nu la latitudinea UE) să decidă dacă va permite sau recunoaște căsătoriile sau parteneriatele între persoane de același sex.

Articolul 6 alineatul (2) din Tratatul UE cere statelor membre să respecte drepturile fundamentale, inclusiv interzicerea discriminării pe motive de orientare sexuală, în momentul aplicării legislației UE. Astfel, deși legislația UE nu obligă statele membre să permită sau să recunoască parteneriatele sau căsătoriile între persoane de același sex, aceasta obligă statele membre să trateze cuplurile de același sex în mod egal cu cuplurile de sex opus în momentul aplicării legislației UE (inclusiv legislația referitoare la libera circulație, migrația și azilul).

Drepturile cuplurilor de același sex depind de raportul acestora cu statele membre. În legislația Uniunii Europene, persoanele sunt împărțite în trei categorii: cetățeni ai UE care se mută în alt stat membru al UE, resortisanți ai țărilor terțe și persoane care solicită protecție internațională.

A. Cetățenii Uniunii Europene

Directiva 2004/38/CE privind libera circulație permite cetățenilor UE, în anumite condiții, să circule și să locuiască pe teritoriul Uniunii Europene împreună cu soțul/soția. Dacă statul gazdă tratează parteneriatul înregistrat drept echivalent al căsătoriei, atunci, în temeiul acestei directive, partenerii înregistrați vor avea aceleași drepturi ca „soții”.

Un cetățean are dreptul de sta într-un alt stat membru pe o perioadă de cel mult trei luni. Dacă un cetățean dorește să prelungească această perioadă, acesta trebuie să fie **lucrător, student sau persoană cu mijloace independente**. Un cetățean își poate aduce soțul/soția pentru a locui împreună cu acesta/aceasta în statul membru gazdă, chiar dacă soțul/soția nu aparține uneia dintre categoriile de mai sus. Totuși, dacă statul membru gazdă nu recunoaște căsătoriile sau parteneriatele între persoane de același sex, persoana respectivă are dreptul de a-și însoți partenerul doar dacă face parte dintr-una dintre aceste categorii.

Un cetățean cu un partener de același sex, care dorește să locuiască într-un alt stat membru UE se poate afla într-una dintre următoarele trei situații:

1. **Căsătorii.** În cazul în care cuplul a încheiat căsătoria în statul de origine, iar statul gazdă recunoaște validitatea căsătoriilor între persoane de același sex, atunci persoana va avea dreptul de care se bucură soții în temeiul Directivei privind libera circulație, de a se alătura partenerului. În prezent, Belgia, Țările de Jos, Spania și Suedia permit cuplurilor formate din persoane de același sex să se căsătorească legal. Totuși, cel puțin 11 state membre (Estonia, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, Slovacia, Slovenia) nu par să recunoască validitatea căsătoriilor între persoane de același sex. În aceste state, soții de același sex nu vor fi probabil recunoscuți drept „soți”.
2. **Parteneriate înregistrate.** În cazul în care cuplul a încheiat un parteneriat înregistrat în statul de origine, o persoană se poate alătura partenerului în statul gazdă în aceleași condiții care se aplică „soților”. Acest aspect depinde, însă, de modul în care statul gazdă tratează parteneriatele înregistrate.
 - a. În temeiul Directivei privind libera circulație, dacă legislația statului gazdă tratează parteneriatele înregistrate ca echivalente căsătoriilor, atunci o persoană are dreptul de a se alătura partenerului în aceleași condiții care se aplică „soților”. Șase state membre permit parteneriate înregistrate care au efecte echivalente căsătoriei (Republica Cehă, Danemarca, Ungaria, România, Regatul Unit).
 - b. Dacă statul gazdă nu tratează parteneriatele înregistrate ca echivalente căsătoriei, cuplul intră sub incidența normelor privind partenerii neînregistrați („de facto”) care au o „relație durabilă”. Legislația Uniunii Europene nu obligă în niciun fel statele membre să permită sau să recunoască parteneriatele înregistrate.
3. **Parteneriate neînregistrate (de facto).** Dacă statul membru gazdă nu recunoaște căsătoriile sau parteneriatele între persoane de același sex sau în cazul în care cuplul nu și-a legalizat relația, atunci persoanele în cauză intră sub incidența normelor privind parteneriatele neînregistrate. Partenerii neînregistrați nu se bucură de același drept pe care îl au soții, de a se alătura partenerilor lor. În schimb, Directiva privind libera circulație obligă statele membre să „faciliteze intrarea și șederea” partenerilor neînregistrați care au o „relație durabilă”. Aceasta se aplică atât cuplurilor formate din persoane de același sex, cât și cuplurilor de sex opus. Această normă nu este la fel de clară precum dreptul concret de care se bucură „soții” de a se alătura partenerilor lor, iar cuplurile în cauză trebuie să prezinte dovezi care să ateste că relația este „durabilă”.

B. Resortisanții țărilor terțe

Directiva 2003/86/CE privind reîntregirea familiei se aplică atunci când ambele persoane sunt resortisanți ai unor țări terțe (nu sunt cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene). Directiva privind reîntregirea familiei permite soților care sunt resortisanți ai unor țări terțe să se alătore resortisanților din țări terțe care locuiesc legal pe teritoriul unui stat membru. Totuși, statele membre nu sunt obligate în mod explicit să extindă acest drept la parteneriatele înregistrate (sau neînregistrate) între persoane de același sex.

C. Persoane care solicită protecție internațională

Directiva 2004/83/CE privind calificarea stabilește condițiile în care statele membre ar trebui să ofere azil sau protecție internațională resortisanților unor țări terțe. Persoanele care sunt expuse riscului de a fi persecutate în statul de origine (inclusiv pe motive de orientare sexuală) pot beneficia de această protecție. Statele membre au libertatea de a alege dacă permit unui partener de același sex să se alătore partenerului căruia i se oferă protecție. Nouă state membre permit acest lucru, sub rezerva anumitor condiții (Belgia, Republica Cehă, Danemarca, Germania, Finlanda, Luxemburg, Țările de Jos, Spania, Regatul Unit). O astfel de măsură nu este permisă în 14 state membre, iar situația este neclară în alte 4 state.

Această broșură se bazează pe raportul „**Homofobia și discriminarea pe motive de orientare sexuală în statele membre ale Uniunii Europene, Partea I – Analiză juridică**” publicat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) în iunie 2008.

Raportul integral este disponibil la: <http://fra.europa.eu>.

Toate publicațiile Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene pot fi comandate gratuit prin intermediul site-ului său web.

Dacă aveți nelămuriri privind această traducere, vă rugăm să consultați versiunea în limba engleză, care este versiunea originală și oficială a documentului.